

лення механізму формування, розподілу та використання прибутку; однак, рішення цих завдань потребує сформуванню необхідний обсяг інвестиційних ресурсів.

Список літератури: 1. Кононенко О. Аналіз фінансової звітності. – Х.: Фактор, 2003. 2. Всеукраїнський бухгалтерський щотижневик «Баланс» №11 (396), 12 березня 2002 р. – С. 104-106. 3. Методичний посібник Облік на підприємствах – Баланс – Клуб 2004 р. – № 4 квітень 2004 с. 4. Об утверждении Порядка представления финансовой отчетности: Постановление Кабинета Министров Украины от 28.02.2000 г. №419. 5. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента. М.: Финансы и статистика, 2000. – 524 с.

Bibliography (transliterated): 1. O. Kononenko. Financial statement analysis. – Kharkiv: Factor, 2003. 2. All-Ukrainian business weekly «balance» No. 11 (396), March 12, 2002. – P. 104-106. 3. Manual Accounting in enterprises-balance-Club 2004, 2005. – No. 4 April 2004, p. 204. 4. On approval of the procedure for the presentation of financial statements: the Cabinet of 28.02.2000, No. 419. 5. Balabanov I.T. Fundamentals of financial management. – Moscow : The finance and statistics, 2000. – 524 p.

Надійшла (received) 16.02.2015

УДК 339.117

М. АННАМАММЕДОВ, спеціаліст, НТУ «ХПИ»;

А.В. ФАДЄЄВ, канд. техн. наук, доцент, НТУ «ХПИ»

ЗНАЧЕННЯ РАЦІОНАЛЬНОГО ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розглянуто завдання основних засобів підприємства не тільки в процесі виготовлення різних видів продуктів, але й при наданні різного виду послуг з ремонту встаткування. Проаналізовано різні шляхи підвищення ефективності використання основних засобів підприємства як із застосуванням способів автоматизації, механізації, так і шляхи їхнього відтворення. Проаналізовано методи обліку основних засобів в умовах промислового підприємства при зміні вартості основних засобів у процесі РЄ їхньої експлуатації; запропоновані деякі заходи щодо вдосконалювання обліку з використанням автоматизованих систем.

Ключові слова: основні засоби, підвищення ефективності, облік основних засобів, модернізація, продуктивність, амортизація, автоматизація обліку.

© М Аннамаммедов, А.В. Фадєєв. 2015

Вступ. В умовах ринкової економіки важливого значення набуває процес надання різних видів сервісних послуг, пов'язаних з ремонтом різного виду техніки при високій якості виконуваних робіт. Однак досягнення високого рівня якості надаваних послуг можливо тільки за умови високого рівня якості вихідних матеріалів, високого рівня кваліфікації працюючих, високого якості застосовуваного встаткування. У цих умовах особливі вимоги за рівнем якості повинні бути пред'явлені до основних засобів, особливо до їхньої активної частини, за допомогою якої вихідні ресурси перетворюються в готовий продукт або послугу.

Постановка задачі та ціль дослідження. Підвищення ефективності суспільного виробництва нерозривно пов'язане з ростом технічної озброєності, створенням знарядь і засобів праці з високими споживчими властивостями.

Світова й вітчизняна практика ринкового механізму господарювання дозволяє зробити висновок, що якісне перетворення системи керування раціональним використанням основних засобів має винятково важливе значення, особливо в кризовій ситуації.

Основна частина. Основні засоби можуть вибувати з сфери діяльності підприємства внаслідок безкоштовного передання юридичній чи фізичній особі обладнання чи інвентарю, закінчення строку їх служби, повного зношення об'єкта обліку, реалізації через недоцільність подальшого використання, в результаті морального зношення, а також унаслідок руйнування. Записи в бухгалтерському обліку за вибуттям основних засобів здійснюються на підставі акта вибуття. Тому для списання з балансу основних засобів створюється постійно діюча комісія. За функціональним призначенням розрізняють операційні основні засоби, що беруть безпосередню участь у виробництві продукції або сприяють її здійсненню, і неопераційні основні засоби, що не беруть безпосередньої або опосередкованої участі у діяльності підприємства.

Метою обліку основних засобів та нематеріальних активів є: правильне і своєчасне документування і відображення операцій за їх рухом та збереженням. На практиці наказом керівника підприємства призначається особа, відповідальна за збереження основних засобів, з якою укладається угода про матеріальну відповідальність згідно з чинним законо-

давством. Кожному інвентарному об'єкту незалежно від того, перебуває він в експлуатації чи в запасі, надається відповідний інвентарний номер, який проставляється на предметі та в інвентарній картці, або в книзі обліку основних засобів та нематеріальних активів, якщо кількість об'єктів незначна (кілька десятків найменувань). Картки розміщуються в картотеці за групами однорідних предметів. Надані номери зберігаються за об'єктом на весь період його перебування в певній установі. Інвентарні номери об'єктів, що вибули, не можуть бути передані іншим об'єктам. Інвентарні номери основних засобів мають відрізнятися від інвентарних номерів малоцінних та швидкозношуваних предметів. Установлюючи інвентарний номер предмета, рекомендується включати в нього номер балансового рахунка. Облік основних засобів в інвентарних картках, а також в інвентарній книзі обліку основних засобів та нематеріальних активів називається аналітичним. Записи в інвентарній книзі здійснюються на кожний об'єкт окремо. Допускається ведення інвентарних карток на групу однорідних об'єктів, одночасно придбаних та однакової вартості. Картки об'єктів основних засобів, що не експлуатуються, групуються окремо. Якщо облік ведеться в автоматизованому режимі, то матеріали звірки даних аналітичного обліку з синтетичним роздруковуються на перше число кожного місяця. Зміна первісної вартості основних засобів допускається лише в разі добудови, дообладнання, реконструкції, частково ліквідації об'єктів, а та переоцінки та індексації. Проіндексовані об'єкти основних засобів згідно з «Відомістю індексації балансової вартості основних фондів та їх зношення» записуються за відновною вартістю в розділ картки «Добудовування, доустаткування, модернізація, переоцінка, індексація».

Інвентарна книга (картка) обліку основних засобів наприкінці року не закривається, і записи в ній продовжуються в новому році. Але після завершення звітного року в книзі робиться відмітка про звірку аналітичного обліку з синтетичним станом на 1 січня року, яка підтверджується підписом головного бухгалтера чи іншою відповідальною особою.

Серед широкого кола питань, які завжди необхідно вирішувати промисловим підприємствам, на першому плані встає проблема підвищення економічного зростання виробництва. Тому важливе значення набуває

проблема інноваційного розвитку промисловості, яка не може бути вирішена без оновлення основних засобів підприємства, установи.

Основні напрямки поліпшення показників використання основних засобів підприємства можна розглядати як з погляду їхнього інтенсивного використання, так і екстенсивного. Інтенсивне використання встаткування припускає:

1. Використання новітніх досягнень науково-технічного прогресу при створенні й модернізації знарядь і засобів праці. Нове й модернізоване встаткування повинне мати більше високі якісні характеристики, забезпечувати збільшення продуктивності за рахунок підвищених швидкостей різання, потужності, збільшення ступеня механізації й автоматизації робіт, удосконалювання керування механізмами й ін. На сучасному етапі розвитку виробництва найважливішого значення набуває широке впровадження засобів комплексної автоматизації й роботизації. Їхнє використання дозволить повністю виключити ручна праця й значно підвищити продуктивність праці. При аналізі зазначених заходів щодо даним звітності про розвиток і впровадження організаційно-технічних заходів дається їхня коротка характеристика, обсяг впровадження, витрати на впровадження й економічний результат, виражений в економії матеріальних, трудових, фінансових ресурсах, тобто, в приватних показниках, крім того проводиться загальна оцінка ефективності організаційно-технічних заходів. Про виконання плану науково-технічних заходів підприємства судять по статистичній звітності бухгалтерського й оперативного обліку. Поряд з визначенням річного економічного ефекту можуть розраховуватися показники: приріст прибутку, зниження собівартості, приріст продуктивності праці, одержувані за рахунок впровадження організаційно-технічних заходів. Однак необхідно відзначити, що статистична й бухгалтерська звітність не містить достатньої кількості даних для проведення аналізу впливу впровадження організаційно-технічних заходів на планові економічні показники виробництва. За даними звітних форм не можна, наприклад, визначити величину впливу організаційно-технічних заходів на підвищення продуктивності праці, фондоемкості продукції, величину економії фонду заробітної плати й ін.

2. Застосування передової технології, використання прогресивних технологічних процесів сприяє не тільки підвищенню якості продукції,

але й, як правило, зниженню трудомісткості робіт. Немаловажне значення має також та обставина, що впровадження прогресивної технології дозволяє поліпшити використання матеріальних ресурсів, у першу чергу металів, у тому числі срібла, наприклад, електротехнічна промисловість відчуває певний дефіцит.

3. Зниження маси й габаритних розмірів машин, раціональне розташування встаткування у виробничому процесі дозволяє зменшити виробничі площі, займані встаткуванням, у результаті чого з'являється можливість установити додаткове встаткування й збільшити випуск продукції.

Висновки.

Усе викладене вище дозволяє зробити висновки, що раціональне удосконалення бухгалтерського обліку основних засобів буде впливати не тільки на оцінку рівня їх ефективного використання, але й на фінансові результати усієї господарської фінансову діяльності. Тому виникає необхідність не тільки підвищення ефективного використання основних засобів, але і удосконалення системи бухгалтерського обліку, аудиту основних засобів підприємства незалежно від форм власності.

Список літератури: 1. *Засухин А.Г.* Интенсификация производства. – М.: Феникс, 2007. – 118 с. 2. *Кваша Я.Б.* Фондоёмкость производства. – М.: Феникс, 2006. – 108 с. 3. Инструкция по инвентаризации основных средств, нематериальных активов, товарно-материальных ценностей, денежных средств и документов и расчетов, утверждена приказом Министерства финансов Украины от 11.08.94 г. № 69.

Bibliography (transliterated): 1. *Zasuhin A.G.* Intensification of production. – Moscow : Phoenix, 2007. – 118 p. 2. *Kvasha J.B.* Fondoemkost' production. – Moscow : Feniks, 2006. – 108 p. 3. Instruction on inventory of fixed assets, intangible assets, inventories, cash and documents and calculations, approved by order of the Ministry of Finance of Ukraine of 11.08.94 № 69.

Надійшла (received) 16.02.2015